

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,
наркології та сексології

Затверджено на методичній нараді кафедри
психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,
наркології та сексології
Зав.кафедри д.мед.н., професор В.В.Чугунов

“ _____ ” _____ 2015 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

до практичного заняття по темі «Дитяча та підліткова психіатрія»

ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

(спеціальність «Лікувальна справа» та «Педіатрія»)

Запоріжжя – 2015 рік

ТЕМА: Розлади особистості

Кількість навчальних годин – 4 академічних години.

Актуальність теми.

Розлади особистості — стійкі й виражені аномалії особистості, що проявляються дисгармонією характеру і призводять до порушень поведінки, стосунків із оточуючими, утруднюючи соціальну адаптацію індивіда. Через патологічний склад характеру такі люди страждають самі або мучать тих, хто поруч. Психопатії проявляються розладами в емоційній і вольовій сферах за непорушеного інтелекту.

Акцентуації особистості — крайній варіант норми, за якого окремі риси характеру надто виражені, внаслідок чого виявляється вибіркова уразливість щодо певного роду психогенних впливів за доброї і навіть підвищеної стійкості до інших. Акцентуації особистості притаманні й здоровим людям і не є самі собою клінічним діагнозом. Проте вони можуть бути преморбідним тлом, ґрунтом, поштовхом до розвитку психогеній (гострих афективних, невротичних і психопатичних реакцій, неврозів, психопатій, реактивних психозів), а також психосоматичних розладів.

Навчальні цілі заняття:

Студенти повинні:

- Знати етіологію і патогенез розладів особистості, значення біологічних й соціальних чинників (а-II).
- Знати особливості клінічної картини та перебігу різних форм розладу особистості (а-II).
- Засвоїти диференціальну діагностику (а-II).
- Знати чіткі показання до примусової госпіталізації (а-II).

- Засвоїти питання трудової, воєнної, судово-психіатричної експертизи, нагляду та принципи лікування, реабілітації і профілактики в умовах поліклініки (а-II).

Студенти повинні:

- Вміти зібрати анамнез захворювання (а-III).
- Оволодіти обстеженням психоневрологічного статусу хворого, провести лабораторно-інструментальне та експериментально-психологічне обстеження, інтерпретувати їх дані (а-III).
- Вміти обґрунтувати попередній діагноз (а-III).
- Вміти призначити додаткові методи дослідження та оцінити їх результати (а-III).
- Вміти сформулювати заключний діагноз згідно клінічної класифікації (а-III).
- Вміти скласти індивідуальний план лікування з урахування етіології, патогенезу та форми розладу особистості (а-III).

Розвивати творчі здібності студентів що до пошуків нетрадиційних підходів до терапії розладів особистості в процесі лабораторного та клінічного дослідження хворих (відповідно до їх віку та статі) (а-IV).

Виховні цілі.

Розвинути почуття відповідальності за своєчасність та правильність постановки клінічного діагнозу, оцінити загальний стан та надання допомоги при розладах особистості. Сформулювати деонтологічне ставлення та розвинути чуйність щодо особливостей відношення майбутнього фахівця до пацієнта з розладами особистості.

Зміст та структура теми заняття:

Розлади особистості — психопатії

Конституційні (генуїнні, природжені, ядерні) психопатії	Патохарактерологічна патологія (крайова, набута психопатії, патохарактерологічні формування)	Органічні психопатії — наслідок пренатальних, натальних і ранніх постнатальних (перші 2—3 роки життя) патогенних впливів на мозок, що формується.
Патогенетичні механізми		
Природжена або рано набута біологічна неповноцінність ЦНС.	Несприятливого впливу соціуму.	

Клінічні форми розладів особистості:

паранояльна, афективна, шизоїдна, збудлива, психастенічна, істерична, астенічна, емоційно тупа, нестійка.

Діагностичні критерії				
Тотальність патологічних рис характеру, що виявляється завжди і всюди.	Стабільність патологічних рис характеру.		Соціальна дезадаптація, що є наслідком саме патологічних рис характеру, а не певних обставин.	
Показання до невідкладної госпіталізації до психіатричної лікарні без згоди пацієнта				
Небезпека для оточення.			Небезпека для себе	
Психофармакотерапія залежно від провідного психопатологічного синдрому				
психопатичне збудження	декомпенсація паранояльної психопатії	гіпертимічні прояви	гіпотимічні прояви	збудлива психопатія

седуксен (по 40—60 мг), або аміназин 2 мл 2,5 %	антипсихотичні засоби (галоперидол, зипрекса, рисперидон, клопиксол, соліан)	аспокійливі засоби (сибазон, феназепам, а також призначають карбамазенін, і літію карбонат)	препарати антидепресивної дії (азафен, ципраміл, прозак, золофт, піразидол)	нейролептичних засобів (аміназин, соліан, рисперидон)
---	--	---	---	---

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ

Визначення вихідного рівня знань.

Визначення вихідного рівня знань проводиться шляхом вирішення студентами тестових завдань. Викладач перевіряє їх згідно з еталонами відповідей, обговорює результати.

Опитування за основними питаннями теми заняття.

Шляхом індивідуального опитування кожного студента за питаннями щодо теми заняття викладач має змогу визначити теоретичний рівень знань студентів. Відповіді обговорюються всіма студентами, доповнюються, поширюються під керівництвом викладача.

Самостійна робота студентів.

Студенти проводять опитування хворих за темою заняття, наділяючи увагу скаргам, анамнезу життя та захворювання, визначають основні симптоми та синдроми, які дозволяють припустити дане захворювання. Студенти визначають основні напрямки обстеження та лікування, пропонують окремі групи лікарських препаратів і дози. Під час самостійної роботи викладач коректує відповіді, обговорює різні варіанти психотерапії і фармакотерапії.

Аналіз і підсумок роботи студентів.

Підсумок заняття проводиться вирішенням підсумкового тестового контролю. Студентам пропонується вирішити тести формату КРОК-1,2. Викладач перевіряє правильність вирішення за еталонами відповідей. Проводиться аналіз роботи кожного студента на занятті.

Місце та час проведення заняття.

Заняття зі студентами проводиться на протязі запланованого часу. Заняття проводяться в учбовій кімнаті. Курація хворих відбувається в палатах відділень психіатричної лікарні.

Оснащення заняття.

1. Таблиці.
2. Схеми.
3. Набори завдань вихідного рівня.
4. Набори тестів підсумкового контролю.

План та організаційна структура заняття.

№ пп	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навчальні цілі в рівнях засвоєння	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення (контролю, наочності, інструктивності)	Розподіл часу (хв..)
1.	Підготовчий етап Організаційні заходи			П.1 актуальність теми	25
2.	Постановка навчальних цілей та мотивація			П.2 навчальні цілі	хв.
3.	Контроль вихідного рівня	II	Фронтальне		

<p>знань, навичок, умінь:</p> <p>1.Етіологічна структура та патогенез.</p> <p>2.Особливості діагностики.</p> <p>3.Диференціальна діагностика.</p> <p>4. Показання для примусової госпіталізації.</p> <p>5. Нагляд , питання експертизи та лікування хворих в умовах поліклініки.</p>	<p>II</p> <p>III</p> <p>III</p> <p>III</p>	<p>індивідуальне усне експрес - опитування</p> <p>Тестовий контроль II рівня</p> <p>Рішення типових задач II рівня</p> <p>Тестовий контроль III рівня</p>	<p>Таблиці, малюнки, структурно-логічні схеми, лікарські препарати, слайди</p> <p>Питання для індивідуального опитування</p> <p>Тести та задачі II рівня</p> <p>Тести III рівня</p>	
<p>Основний етап</p> <p>4.Формування професійних вмінь та навичок:</p> <p>1.Оволодіння методикою проведення збору анамнезу життя та захворювання та оцінити ці данні.</p> <p>2.Сформувати вміння провести соматичне , психоневрологічне та лабораторно-інструментальне обстеження статусу хворого, інтерпретувати їх дані.</p> <p>3.Опанувати вміння обґрунтовувати попередній діагноз та скласти план обстеження хворого.</p> <p>4.Вміти провести диференційну діагностику на основі клінічних та допоміжних лабораторних даних і встановити заключний діагноз.</p>	<p>III</p> <p>III</p> <p>III</p> <p>III</p> <p>IV</p>	<p>Професійний тренінг на хворому.</p> <p>Рішення тестів та задач III рівня.</p> <p>Професійний тренінг у вирішенні нетипових клінічних ситуацій</p>	<p>Алгоритми (орієнтовані карти) для формування практичних навичок та вмінь.</p> <p>Хворі</p> <p>Історії хвороби, протоколи обстеження та лікування</p> <p>Тести та нетипові задачі III рівня</p> <p>Імітаційні ігри</p>	<p>260</p> <p>хв.</p>

	5. Досконало засвоїти принципи та план лікування хворого.				
III	Заключний етап 5. Контроль та корекція рівня засвоєння професійних вмінь та навичок 6. Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного) 7. Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі)	III	Індивідуальний контроль навичок або їх результатів. Аналіз та оцінка результатів клінічної роботи Рішення нетипових задач III рівня. Тестовий контроль III рівня.	Результати клінічної роботи (історія хвороби) Задачі III рівня Тести III рівня Орієнтована карта для самостійної роботи з літературою	15 хв.

Література для викладачів

1. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачериков М.Є. Психіатрія і наркологія. - Київ: Здоров'я, 1993. - С.156 – 162.
2. Ганнушкин П.Б. Клиника психопатий, их статика, динамика, систематика. – Н.Новгород: Из-во НГМА, 2000. – 124 с.
3. Дищук І.П., Деркач В.Г., Курик В.І., Рудницький Р.І., Русіна С.М. Невідкладна допомога у психіатрії. Навчальний посібник. – Чернівці, 1999. – С.30 – 31.
4. Ковалёв В.В. Психиатрия детского возраста: Руководство для врачей: Изд.2-е, перераб. и допол. – М.: Медицина, 1995.
5. Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. - Київ: Здоров'я, 1993.- С.226 –235.
6. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. СПб:
7. “Медицина”, 1988.- 124 с.
8. Международная классификация болезней (10-й пересмотр). Классификация психических и поведенческих расстройств (клинические описания и указания по диагностике). ВОЗ. – Київ: „Факт”, 1999. – С.155 – 200; 230 – 257.
9. Психіатрія /Під ред. О.К.Напрєєнка. – К: Здоров'я, 2001. – С. 519 – 535.
- 10.Справочник по психологии и психиатрии детского и подросткового возраста. – СПб «Питер», 1999.
- 11.Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства. – М., 1993.
- 12.Гурьева В.А., Гиндикин В.Я. Юношеские психопатии и алкоголизм. – М., 1980.
- 13.Леонгард К. Акцентуированные личности. – Киев, 1981.
15. ПСИХІАТРІЯ : Нормативне виробничо-практичне видання. – К. : МНІАЦ медичної статистики ; МВЦ «Медінформ», 2009. – 628 с. – ISBN 966-8318-09-9.

16. Психіатрія / під ред. В. М. Козідубової, В. М. Кузнєцова, В. А. Вербенко, Л. М. Юр'євої, О. О. Фільца, І.О. Бабюка. – Харків : Оберіг, 2013. – 1164 с. – ISBN 978-966-8689-18-5.

17. Чугунов В. В. Психотерапевтический диагноз. – 3-е изд., расширенное. – Харьков: Наука, 2014 / 2015. – 536с. – ISBN 978-966-526-140-7.